

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

Роль районних рад у співробітництві територіальних громад

Олена БОЙКО

консультантка Програми Ради Європи «Посилення доброго демократичного врядування і стійкості в Україні»

16.08.2024, Київ

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

*«Суб'єктами державної політики
щодо співробітництва територіальних громад є*

*Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Мінрегіон, обласні
та **районні ради**.*

*Кожен з цих суб'єктів в межах своєї компетенції має ухвалювати
рішення, які мають спонукати територіальні громади до пошуку
оптимальних форм співпраці, які посилюють спроможність місцевого
самоврядування»**

*<https://decentralization.ua/uploads/library/file/11/Organizatsiya-spivrobotnitstva-teritorialnih-gromad-v-Ukrayini.pdf>

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД»

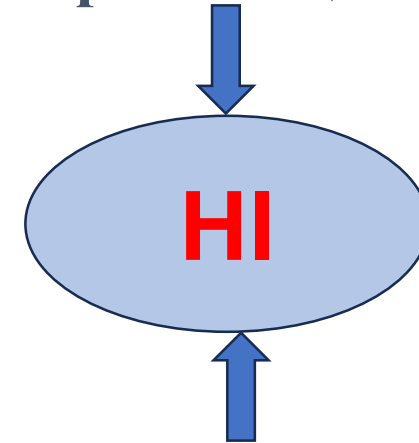
Стаття 3. Суб'єкти та сфери
співробітництва

1. Суб'єктами співробітництва є
територіальні громади сіл, селищ, міст.

Територіальні громади здійснюють
співробітництво через сільські, селищні
та міські ради.

Чи передбачено Законом право для райрад ...

... бути стороною договору про
співробітництво?

... ініціювати співробітництво?

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

**Чи є випадки, де стороною
договору про співробітництво
виступають райради?**

ТАК*

*інформація з
Реєстру договорів про
співробітництво
територіальних громад
(*станом на 07.08.2024*)

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and Regional Authorities

Congrès des pouvoirs locaux et régionaux

Номер в реєстрі	Назва договору	Найменування суб'єктів співробітництва	Форма співробітництва	Строки дії договору про співробітництво
567	Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільного проекту	Стрийська міська рада Грабовецька сільська рада Дулібська сільська рада Нежухівська сільська рада Стрийська районна рада	Реалізація спільного проекту, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів	з 07.02.2020 року
665	Договір про співробітництво територіальних громад у формі реалізації спільних проектів "Створення молодіжного центру "Your space"	Жмеринська міська рада Шаргородська міська рада Жмеринська районна рада	Реалізація спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів	З 01.05.2021 упродовж травня – листопада 2021 року

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and Regional Authorities Congrès des pouvoirs locaux et régionaux

ЗУ «ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД»

Стаття 3. Суб'єкти та сфери співробітництва

2. Співробітництво здійснюється у сферах спільних інтересів територіальних громад у межах повноважень відповідних органів місцевого самоврядування, якщо інше не передбачено законом.

Спільні інтереси ТГ

«Інтереси суміжних територіальних громад - визначені концепцією інтегрованого розвитку території територіальної громади, стратегією розвитку територіальної громади, містобудівною документацією на місцевому рівні планувальні рішення, що мають або можуть мати вплив на визначення планувальних рішень містобудівної документації на місцевому рівні щодо території територіальної громади, яка розробляється»

[Про затвердження Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації](#)

Постанова Кабінету Міністрів України;

Порядок від 01.09.2021 № 926

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

Стаття 140.

Органами місцевого самоврядування, що представляють **спільні інтереси територіальних громад** сіл, селищ та міст, є районні та обласні ради

ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні»

Стаття 10.

... Обласні та районні ради є органами місцевого самоврядування, що представляють **спільні інтереси територіальних громад** сіл, селищ, міст, у межах повноважень, визначених Конституцією України, цим та іншими законами, а також повноважень, переданих їм сільськими, селищними, міськими радами

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and Regional Authorities Congrès des pouvoirs locaux et régionaux

МОЖЛИВА РОЛЬ РАЙРАД

МЕТОДИЧНА

визначення спільних інтересів*

надання рекомендацій **

консультування **

кращі практики***

* *«Виключно на пленарних засіданнях вирішується питання прийняття за пропозицією територіальних громад рішення щодо проведення консультативного опитування з питань, які стосуються їх спільних інтересів»*

(п. 12 ч. 1 ст. 43 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні»)

** через залучення Агенцій регіонального розвитку, ВАОМС «Українська асоціація районних та обласних рад», місцевих АОМС, МТД

*** *«ЦОВВ, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку МС ... оприлюднює кращі практики співробітництва»*

(п. 2 ч. 3 ст. 17 ЗУ «Про співробітництво територіальних громад»)

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

МОЖЛИВА РОЛЬ РАЙРАД

АНАЛІТИЧНА

вивчення моніторингу*

прогнозування наслідків **

аналіз досліджень**

* «Моніторинг співробітництва здійснює ЦОБВ, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку МС ...»

(ч. 1 ст. 17 ЗУ «Про співробітництво територіальних громад»)

** через залучення Агенцій регіонального розвитку, МТД

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and Regional Authorities Congrès des pouvoirs locaux et régionaux

МОЖЛИВА РОЛЬ РАЙРАД

ОРГАНІЗАЦІЙНО-СТИМУЛЮЮЧА

створення умов

нематеріальне стимулювання

лобіювання*

непряме фінансове, ресурсне
стимулювання**

*«Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України»

(ст. 19 Конституції України)

**Наприклад, під час:

- затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку, підготовки територіальної оборони та населення України до участі в русі національного спротиву відповідно району, цільових програм з інших питань;
- вирішення питань щодо управління об'єктами спільної власності ТГ, що перебувають в управлінні райрад;
- вирішення відповідно до закону питань регулювання земельних відносин;
- вирішення питань про надання дозволу на спеціальне використання природних ресурсів відповідно районного значення, а також про скасування такого дозволу;
- прийняття за пропозицією відповідних сільських, селищних, міських рад рішень, пов'язаних зі створенням спеціальних вільних та інших зон, зміною у статусі цих зон, внесення до відповідних органів пропозицій з цих питань;
- тощо.

(ст. 43 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні»)

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and Regional Authorities Congrès des pouvoirs locaux et régionaux

МОЖЛИВА РОЛЬ РАЙРАД

«АРБІТРАЖ»

захист спільних інтересів*

залучення депутатів райрад**

*«прийняття рішень про звернення до суду щодо визнання незаконними актів місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій, які обмежують права територіальних громад у сфері їх спільних інтересів, а також повноваження районних, обласних рад та їх органів вирішується виключно на пленарних засіданнях районної, ради»

(п. 30 ч. 1 ст. 43 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні»)

**«у виборчому окрузі депутат місцевої ради має право офіційно представляти виборців свого виборчого округу та інтереси територіальної громади в місцевих органах виконавчої влади, відповідних органах місцевого самоврядування, підприємствах, установах і організаціях незалежно від форми власності з питань, що належать до відання органів місцевого самоврядування відповідного рівня»

(п. 1 ч. 1 ст. 11 ЗУ «Про статус депутатів місцевих рад»)

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

РОЛЬ РАЙРАД

~~КОНТРОЛЮЮЧА
(НАГЛЯДОВА)~~

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

ІНСТРУМЕНТИ

Агенції
регіонального
розвитку*

*«Співзасновниками агенцій регіонального розвитку також можуть бути сільські, селищні, міські, **районні ради**, регіональні торгово-промислові палати, регіональні асоціації підприємців, регіональні відділення всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи асоціації органів місцевого самоврядування регіону, заклади вищої освіти, наукові установи, профільні громадські об'єднання регіону, статутна діяльність яких спрямована на місцевий чи регіональний розвиток»*

(ч. 3 ст. 19 ЗУ «Про засади державної регіональної політики»)

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

ІНСТРУМЕНТИ

УАРОР

«На виконання статутних завдань Асоціація здійснює такі повноваження:

1) об'єднує зусилля органів місцевого самоврядування щодо захисту прав і законних інтересів обласних і районних рад — органів, що представляють спільні інтереси відповідних територіальних громад, **розв'язання спільних для територіальних громад проблем, обміну досвідом, створення умов для більш ефективного здійснення повноважень місцевого самоврядування;**

...

10) **обстоює спільні інтереси територіальних громад** за зверненням відповідних органів місцевого самоврядування із суспільно важливих питань;...»

(ст. 3 Статуту УАРОР)

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and Regional Authorities Congrès des pouvoirs locaux et régionaux

ІНСТРУМЕНТИ

місцеві АОМС

«Місцева асоціація може бути створена не менш як трьома органами місцевого самоврядування»

(ч. 1 ст. 3 ЗУ «Про асоціації органів місцевого самоврядування»)

На виконання статутних завдань асоціація здійснює такі повноваження:

1) об'єднує зусилля органів місцевого самоврядування щодо захисту прав і законних інтересів відповідних територіальних громад, **розв'язання спільних для територіальних громад проблем, обміну досвідом, створення умов для більш ефективного здійснення повноважень місцевого самоврядування;**

...

3) надає **методичну, правову та інформаційну допомогу** органам місцевого самоврядування у здійсненні ними своїх повноважень;

...

5) **узагальнює та поширює досвід** діяльності органів місцевого самоврядування з питань соціально-економічного та культурного розвитку;

...

10) **обстоює інтереси** територіальних громад за зверненням органів місцевого самоврядування, які не є членами асоціації, із суспільно важливих питань;

11) **здійснює інші повноваження.**

(ч. 1 ст. 14 ЗУ «Про асоціації органів місцевого самоврядування»)

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

ІНСТРУМЕНТИ

МТД

експертна підтримка

ресурсна підтримка

консультаційно-методичний супровід

грантові програми

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and Regional Authorities Congrès des pouvoirs locaux et régionaux

КОМПЛЕКСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ (2021-2024)

- ❖ 2021 – аналіз стану реалізації положень ЗУ “Про співробітництво територіальних громад” (програма Ради Європи “Децентралізація і реформа публічної адміністрації в Україні”):
<https://komsamovr.rada.gov.ua/uploads/documents/43255.pdf>
- ❖ 2022 – про стан реалізації договорів про співробітництво ТГ Волинської, Закарпатської, Львівської, Рівненської, Одеської, Полтавської областей (Проект USAID “ГОВЕРЛА”) :
<https://decentralization.gov.ua/news/15029?page=5>
<https://decentralization.gov.ua/news/15318?page=4>
<https://decentralization.gov.ua/news/14939?page=5>
<https://decentralization.gov.ua/news/15286?page=4>
<https://decentralization.gov.ua/news/15306?page=4>
<https://decentralization.gov.ua/news/15030?page=5>
- ❖ 2023 – дослідження практики застосування та ефективності законодавства щодо співробітництва ТГ (Програма USAID РАДА: наступне покоління та Вестмінстерської фундації за демократію):
https://komsamovr.rada.gov.ua/documents/dijal_komit9skl/zasid_kom9skl/83118.html
- ❖ 2023 – аналіз Реєстру співробітництва ТГ (Швейцарсько-українського проекту DECIDE – “Децентралізація для розвитку демократичної освіти”):
<https://decide.in.ua/analiz-reyestru-dogovoriv-pro-spivrobotnycztvo-terytorialnyh-gromad/>
- ❖ 2024 – про стан виконання Закону України «Про співробітництво територіальних громад» (програма Ради Європи «Посилення доброго демократичного врядування і стійкості в Україні»):
<https://komsamovr.rada.gov.ua/uploads/documents/44100.pdf>
- ❖ 2024 – «Міжмуніципальне співробітництво територіальних громад» (Програма USAID «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE) та Офіс Конгресу місцевих і регіональних влад при Президенті України):
<https://decentralization.ua/news/18230>

СПІЛЬНІ АКЦЕНТИ

- ❖ співробітництво ТГ є актуальним
- ❖ найпопулярнішим є співробітництво у формі реалізації спільних проектів
- ❖ найбільша кількість договорів – у сфері надання адмінпослуг, ЖКГ
- ❖ ефективність складно оцінити через відсутність звітів та даних моніторингу у відкритих джерелах

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

ДИСКУСІЙНЕ ПИТАННЯ

***Чи можливе у рамках одного проекту
поєднання різних співробітництв:
співробітництва територіальних громад +
транскордонного співробітництва +
державно-приватного партнерства ?***

The Congress
Le Congrès

Congress of Local and
Regional Authorities
Congrès des pouvoirs
locaux et régionaux

Дякую за увагу!

Олена БОЙКО

консультантка

Програми Ради Європи «Посилення доброго демократичного врядування і стійкості в Україні»

brvkiev2019@gmail.com

<https://www.coe.int/uk/web/kyiv/strengthening-good-democratic-governance-and-resilience-in-ukraine>

www.facebook.com/slgcoe

